

**İran Cumhuriyeti Anayasa Tasarısının
Tenkidi
ve Allah'ın Kitâbı ile
Rasulü (s.)'in Sünneti'nden Alınmış
İslâmî Anayasa Tasarısı Metni**

حزب التحرير
Hizb-ut Tahrir

H. 1399
M. 1979

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وَأَنْ أَحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللّٰهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا
أَنْزَلَ اللّٰهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمْ أَنَّمَا يُرِيدُ اللّٰهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ دُنُوْبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ
النَّاسِ لَفَاسِقُونَ (49) أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللّٰهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقِنُونَ [المائدة: 49-50]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Allah'ın indirdikleri ile hükmet / yönet. Onların arzularına uyma. Allah'ın sana indirdiği hükümlerin bir kısmından seni saptırmalarından sakın. Eğer yüz çevirirlerse, bil ki Allah, ancak günahlarının bir kısmını onların başına bela etmek ister. İnsanların birçoğu da zaten yoldan çıkmışlardır. Yoksa onlar cahiliyye (İslâm dışı) yönetim mi istiyorlar? İyi anlayan bir toplum için, hükmü Allah'tan daha güzel kim vardır? [Maidé: 49-50]

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Muhterem İmâm Âyetullah Humeynî'ye,

Allah'ın Selamı, Rahmeti ve Bereketi Üzerinize Olsun!

Bizi Müslümanlardan kıldığı için Allah'a Hamd ederiz. Yeryüzüne Allah ^[Subhânehu ve Te'alâ], nın hükmünü hayata tekrar Hâkim kılmak için Allah ^[Subhânehu ve Te'alâ], ın Kitâbı'nı ve Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem], in Sünneti'ni tatbik edecek, bütün dünyaya İslam Risâleti'ni yüklenip tebliğ edecek Râşidi **Hilâfet Devleti**'nin kurulması için çalışan **Hizb-ut Tahrir**'lilerden kıldığı için Allah'a şükrederiz.

Bundan yaklaşık dört ay önce sizinle yaptığımız son buluşmamızdan sonra size ve Dışişleri bakanı İbrahim Yezdi'ye bir müzekkere sunmuş, içte ve dışta karşılaşacağınız birçok problemin çözümü için zaman kaybetmeden başvuracağınız doğru ve etkili çözümleri o müzekkerede bildirmiştik. Ayrıca o müzekkerede, önünüzde duran birçok işlere çare için İslam'ı tam olarak ortaya koymakta geciktığınızı dile getirmiştik. Her geçen gün biraz daha zorlukların fazlaştığını, İslâmî Hükümler ile İslam'a muhâlif hükümlerin şu ana kadar bir arada mevcut olduğunu, anarşinin durmadan tırmandığını, bunun da varlıklarını devam ettirmeye çalışan, fırsat buldukça İslam'a ve onun hükümlerine saldırısını açıkça ilan eden İslam düşmanlarının önünde fırsatlar hazırladığını da bildirmiştik. Bu hususta olaylar karşısında kesin tavır takınmanızı ve doğru çözümlere başvurmanızı ısrarla size anlatmıştık. Buna da Ehl-i Hâl ve'l Akd'in bey'at edeceği, Allah'ın Kitâbı ve Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem], in Sünneti ile amel edecek bir Halife'yi seçmekle işe başlayabileceğinizi söylemiştik.

İlk Halife'nin bizzat sizin olmanızı, Halife olur olmaz da mevcut ikili idâreye (yani İslâmî ve Gayri İslâmî hükümlerin bir arada bulunduğu idâreye) son verilerek şimdiki idâreyi ortadan kaldırmak üzere halktan bey'at almanızı, idârenin kilit noktalarını zaman kaybetmeden teslim almanızı, Şer'î Hükümler esasına dayandırdığınız devleti teşkilatlandırmanızı, devletin Allah'ın Kitâbı ve Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem], 'in Sünneti'nden alınmış olan İslam Anayasası'nı kabul ettiğini ilan etmenizi istemiştik.

Biz size, Allah'ın Kitâbı ve Rasulullah ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem], in Sünneti'nden ve her ikisinin irşad ettikleri Sahâbe İcmâ'ından ve müctehidlerin Kıyas'ından alınmış kâmil bir İslam Anayasası metnini ve bununla birlikte, her maddesinin gerekçesi olan sebepleri ve alındıkları delilleri açıklayan Mukaddimet-ud Düstur'u size takdim etmiştik.

Ayrıca mevcut siyâsî ortamı ortadan kaldırmanızı ve İslâmî Akîde'ye dayanmayan ve Şer'î Hükümleri kabul etmeyen her siyâsî hareketi, Milliyetçilik, Vatancılık ve maddi fikir esasına dayanan Komünizm veya dini hayattan ayıran Kapitalizm gibi düşüncelere engel olmanızı, bununla beraber İslâmî Akîde'yi temel alan ve İslâmî Hükümleri kabul eden kitleleri serbest bırakmanızı ısrarla sizden istemiştik.

Ayrıca Sovyetler Birliği'nin, özellikle Batı'nın ve Amerika'nın etki ve nüfuzundan kurtulmanızın, onlarla yapılmış bulunan bütün anlaşmaların, özellikle Askeri İttifakların hepsini kaldırmanızın vâcib olduğunu söylemiş ve ısrarla bunun üzerinde durmuştuk. Hele gelişmiş silahlarla Amerika'nın İran'ı koruyacağını savunan Karşılıklı Güven Anlaşması'nı kaldırmanızı ve onların nüfuzunu yerleştiren Müsteşarlar, teknik elemanlar, şirketler, okul, hastane ve elçilik gibi faydası yerine zararı dokunan bu nüfuz vasıtalarından memleketi kurtarmanızı teklif etmiştik.

İşte son buluşmamızın üzerinden dört aydan daha fazla bir süre geçtiği halde hiçbir şey değişmedi! Her şey kendi eski hali üzerinde kalmaya devam ediyor. Düşman canavarca tutumunu

ve saldırısını fazlalaştırmış, durum kötüleşmiş bulunuyor. Daha sonra bir de baktık ki, bir Anayasa Taslağı hazırlanmış ve bu taslağın incelenmesi için bilir kişilerden oluşan bir Anayasa Komisyonu kurulmuş. Bu komisyon, taslak hakkında kendi görüşünü belirleyecek ve gerekli düzeltmeleri yapacaktı!

Görev anlayışımız, inceleyip hakkındaki görüşümüzü belirtmek için bizi bu Anayasa Taslağı'nı elde etmeye sevk etti. Bakalım bu anayasa gerçekten Allah'ın Kitâbı ve Rasulü [SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem], in Sünneti'nden alınmış İslâmî bir Anayasa mıdır? yoksa, İslam dünyasındaki mevcut diğer İslâmî olmayan anayasalardan bir anayasa mıdır? dedik ve hazırlanmış bulunan bu Anayasa Taslağını elde edebilmek için, birçok ülkedeki elçiliklerimizle bağlantı kurduk. Ancak onlarda bulunmadığı için elde edemedik. En son Lübnan'da yayınlanan El-Sefir gazetesinin 21-22-23 ağustos tarihlerinde üç gün arka arkaya yayınladığı ve Muhammed Sâdık el-Hüseyini tarafından Arapça'ya tercüme edilen Anayasa Taslağını elde etme imkânı bulduk. Bu gazetenin yayınından elde ettiğimiz metni, Beyrut'taki İran elçiliğine götürüp oraya arz ettiğimizde, bu metnin sağlam ve emin bir şekilde tercüme edildiğini bize ifade ettiler. Biz de onların bu sözüne güvenerek, bu taslak üzerinde gerekli incelememizi yaptık. Bu husustaki görüşümüzü belirtmeden önce; bir devlet ne zaman İslâmî bir devlet, bir Dâr ne zaman Dâr-ul İslam ve bir anayasa ne zaman İslâmî Anayasa olur, hususlarını biraz izah etmeyi uygun bulduk. Bu bilgilerin ışığı altında, çıkarılan ve bilir kişilerden oluşturulan Anayasa Komisyonu'nun tartışmasını yaptığı bu Anayasa Taslağı, acaba İslâmî midir, yoksa İslâmî değil midir? Bundan sonra bu anayasa İran'da yürürlüğe girdiği zaman İran Devleti, İslâmî bir devlet, dârı İslâmî bir Dâr olur mu, olmaz mı?

Devlet:

Bir devletin İslâmî bir devlet olabilmesi için üç şart gerçekleşmelidir:

1. Devlet, İslâmî Akîde'ye dayanmalıdır.
2. Anayasası ve bütün kanunları ve onun varlığını meydana getiren her unsur bu Akîde üzerine oturmuş olmalıdır.
3. Bütün kanaatleri, kavram ve ölçüleri İslâmî Akîdenden fişkırmalıdır.

Yoksa, sadece devletin esasının Akîdeden olması yeterli olmaz. Bu esas; varlığını oluşturan ve onu ilgilendiren büyük - küçük her şeyde temsil edilmelidir. Bu nedenle, İslâmî Akîde'den kaynaklanmadığı için, Demokrasi kavramlarına, daha doğrusu Küfür Nizamlarına devletin temelinde hiçbir zaman yer verilmez. Yine İslâmî Akîde'ye dayanmadığı için, Millîyet ve Vatan kavramları, devletin varlığında birer unsur olamazlar. Çünkü İslâmî Akîde onu reddediyor ve haram kabul ediyor. Ayrıca devlet teşkilatlarında Demokrasi mefhumu ile bakanlıklar kurulması câiz olmadığı gibi; krallık, imparatorluk veya cumhuriyet gibi bir yönetim şeklinin de bulunması câiz değildir. Çünkü bu yönetim şekilleri, İslâmî Akîde'den kaynaklanmadığı gibi, İslâmî Akîde'den fişkırır hiçbir mefhum ve hükümlere de uymamaktadır.

Dâr'a gelince;

Bir memlekette iki şart gerçekleşmedikçe, o yer Dâr-ul İslam olamaz.

1. Her bölgesine İslam Ahkâmı'nın tatbik edilerek o yer, İslam Sultası (Otoritesi) ve Hâkimiyeti altında bulunmalıdır.
2. Oranın emniyeti, güvenliği Müslümanların güç ve sultasıyla sağlanmış olmalıdır.

Anayasa'ya gelince;

Bir anayasanın, İslâmî Anayasa olabilmesi için de iki şart var olmalıdır.

1. İslâmî Akîde temeli üzerine oturmalıdır.
2. Her maddesi; Allah'ın Kitâbı olan Kur'an-ı Kerîm'den ve Rasulullah [SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]'in Sünneti'nden veya bu ikisinin gösterdiği ölçülerden (Sahâbe İcmâi ve Kıyas) olmalıdır.

Yukarıda zikredilenlerin ışığı altında, bu Anayasa Taslağı hakkındaki görüşlerimizi arz edelim. Ancak ayrı ayrı bölümlere, bend ve şıklarına geçmeden önce, bu anayasa taslağını, incelemekle vardığımız neticeyi açıklamakta yarar görüyoruz: Her şeyden önce bu taslağı hazırlayan kimse bunun; bütün Müslümanları kapsayan İslâmî bir devletin anayasasını hazırladığını adeta hiç düşünmemiştir. Yine bu taslağı hazırlayan, bu anayasanın küfür nizamları altında ezilen bütün Müslümanları birleştirecek, onların yaşadıkları bütün İslam memleketlerini tek bir parça haline getirecek, hepsini kaynaştırarak tek bir Devlet yapacak ve bütün Müslümanların Halîfesi olacak bir başkanın hükmüyle idâre edilecek İslâmî bir Devletin anayasası olacağını hiçbir zaman aklından dahi geçirmemiştir.

Yine bu anayasayı hazırlayan kimse, bunu; İslam Devleti'nin anayasası olarak hazırlayacağı yerde, Kavmi (Milliyetçi) bir devletin yani İran Devleti'nin anayasası olarak hazırlamıştır. Bunun için anayasada geçen bir çok ibârede bu anayasanın İran Cumhuriyeti'nin anayasası olduğu, Devlet başkanının, bakanların ve meclis üyelerinin İranlı olmalarının şart olduğunu ifade ediyor. İranlı olma şartını her bölümde ve birçok maddede belirtmeye gayret etmiş, devletin bayrağını İran Bayrağı ve yazı ve haberleşmede Farsça'yı resmî dil olarak kabul etmiştir. Bütün bunlardan anlaşıldığı gibi bu anayasa, İslâmî bir Devletin değil, aksine bir kavmin anayasası olarak görülmüştür. Çünkü İslâmî bir anayasa, kavmi hiçbir ibâre taşımayacağı gibi, bütün maddeleri Şer'î hükümlerden olur. Aynı zamanda böyle bir anayasa, bir cemaate veya gruba değil, bütün Müslümanlara şamil olur.

Evet, bu Anayasa Taslağı'nı hazırlayan zat, İslâmî Akîde'yi temel olarak almayı düşünmediği için haliyle maddeleri de İslâmî Akîde'den kaynaklanmamıştır. Bundan dolayı, bu maddeler Allah'ın Kitâbı ve Rasulü [SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]'in Sünneti'nden alınmamıştır. Ancak bazı maddelerde İran'da resmî dinin İslam olduğu ifade ediliyor. Bazı maddeleri de Tevhid Nizamına, İslam ahlâk ve mânâsına işaret ediyor. Fakat anayasayı hazırlayan zat; Batı'da ve Amerika'daki Kanun çıkartma, Hâkimiyet ve Kanun uygulama yetkilerini millete veren, halkı tek yetki kaynağı kabul eden Batı Demokrasisi mefhumunu düşünerek bu anayasayı hazırlamıştır ki, Batı'daki tüm anayasalar, bu temel esasa göre hazırlanırlar. Onlara göre bütün yetki, milletindir.

Halbuki, İslam, Demokrasi kavramını, küfür kavramı olarak kabul etmektedir. Ona dayanan tüm anayasaları ve anayasa hükümlerini küfür kabul etmektedir. Çünkü bunlar, İslâmî Akîde'den alınmadığı gibi, Kitâb ve Sünnet'ten de kaynaklanmamışlardır. Bunlar; beşeri yani insanın yaptığı kanunlardır. Durum böyle iken, Anayasa Taslağı'nı hazırlayan bu şahsın, Demokrasinin bu mefhumundan, ondan kaynaklanan anayasalardan, Batı'nın kanun ve nizamlarından ilham alarak bunları hazırladığını, bu Anayasa Taslağı'nın hemen hemen bütün maddelerinde görmek mümkündür. Bu zat çalışmalarında, ne İslâmî Akîde'yi ne de İslâmî hükümleri gözetmiştir. Birinci bölümde Genel Esaslar kısmındaki bazı maddeleriyle, İkinci bölümdeki İslâmî Hükümlerin uygulanmasında herhangi bir değer taşımayan “ *İran'ın Resmî dini İslam'dır* “ ifadesinden başka, bu bölümlerde İslam'dan hiçbir şeye yer vermemiştir.

Anayasa Taslağı'nı hazırlayan bu zat, yönetim nizamını ve devlet başkanı, bakanlar, Şûrâ meclisi, kaza (yargı) ve ordudan meydana gelmiş devlet teşkilatını izah etmiş ve devlet şeklini de Batı kanunlarından ilham almak suretiyle ortaya koymuştur. Devlet başkanının yetkileri ile bakanlar ve Şûrâ meclisinin bütün yetkileri, İslâmî Akîde'den kaynaklanan, Allah'ın Kitâbı ve Rasulü [SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]'in Sünneti'nden alınmış Şer'î hükümlerin belirledikleri yetkiler olmayıp, Batı Demokrasisine ait kavramların belirlediği yetkililerdir.

Anayasa Taslağı, eğitim ve öğretimin eşit bir şekilde bütün insanlara devlet tarafından yaygın hale getirilmesinin, devletin görevleri arasında olduğunu belirtirken, devletin gereğine göre

hareket edeceği eğitime ait herhangi bir siyâsî görüş ortaya koymadığı eğitim programının esasını beyan etmediği gibi, eğitim gaye ve programına da herhangi bir açıklık getirmemiştir. Halbuki bütün insanların belirli bir şekilde, istifade etmeleri için bu konuda açık bir siyâsetin, benimsenmesi şarttır. Ayrıca bu Anayasa Taslağında bazı maddeler iktisâdî ve mali konulara değiniyorsa da yine devletin tatbik etmesi gerekli olan iktisâdî nizamın çeşidini izah etmemiştir. Uygulanacak iktisâdî nizamın İslâmî, Kapitalist veya Komünist bir iktisâdî nizam olacağına dair, herhangi bir açıklık getirilmemiştir. Oysa bu hususun da bütün açıklığıyla izah edilmesi vâciptir. Anayasada kullanılan ifadeler dikkatle hazırlanmamış, kanuni ifadeler de eksiklikler görülmektedir. İzahı yapılmayan bir takım genel ifadeler kullanılmıştır. Özellikle Birinci Bölümün Genel Esaslar konusunda, kastedilen ve arzulanan anlama işaret etmesi için, bütün kanun terim ve ifadelerin açık ve aşıkâr olması gerekirken, buna uyulmadığını görüyoruz. Metinde kullanılan kelimelerin izahlarının yapılmayışı ve kanuni ifadelere gerekli dikkatin verilmeyişi acaba Farsça olan asıl metinde var mıdır yoksa sadece Arapça metinde mi mevcuttur? bilmiyoruz.

Şimdi bu Anayasa Taslağı'nı bölüm bölüm ele alıp, incelemeye başlayalım. Önce Birinci Bölümün Genel Esaslar konusunu ele alalım. Bu bölümün ilk maddesi şöyledir.

Birinci Bölüm

Madde 1: İran'da yönetim şekli İslâmî cumhuriyettir

Daha önce yukarıda belirttiğimiz gibi, Cumhuriyete dayalı yönetim nizamı, İslam'daki yönetim nizamı gibi değildir. Onun yönetim sistemi, demokrasideki yönetim sistemlerinden biridir. İster bu cumhuriyet Amerika'daki gibi, bütün yetkilerin başkanda toplandığı bir cumhuriyet isterse Batı Almanya cumhuriyetinde olduğu gibi, bütün yetkilerin başbakana ait olduğu parlamenter bir cumhuriyet olsun, cumhuriyetin bu her iki şekli de Hâkimiyet ve kanun çıkartma hakkını, sadece millete / halka veren Demokratik nizamlardan biridir. Bunun için devlet başkanı, belli bir zaman için halk tarafından seçilir. Seçilen bu devlet başkanı halka karşı sorumludur Halk onu seçme yetkisine sahip olduğu gibi, görevinden alma yetkisine de sahiptir. Devlet başkanı halkın görüşlerine bağlıdır. Meclisin çıkarttığı kanunlara göre uygulama yapmak zorundadır. Çünkü kanun çıkarma hakkı sadece halka aittir. Bu hak, milletvekilleri tarafından temsil edilir.

Halbuki, İslam'da Yönetim Nizamı böyle değildir. İslam'da Allah'ın Kitâbı ve Rasulü [SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] 'in Sünneti'ni hakem kabul etmek suretiyle, Ümmetten Ehl-i Hal ve'l Akd'in bey'atlarıyla seçilen Halife'nin belli bir zaman sınırlaması olmaksızın yönetime geçtiği Hilâfet Nizamı'dır. Kendisine verilen görevi yapacak güçte olduğu ve Allah'ın hükümlerini tatbik etmeye devam ettiği müddetçe Halife olarak ümmetin başında kalır. Kendisini seçerek yönetime getiren Ümmet Halîfeyi görevinden alma yetkisine sahip değildir. Halife ümmetin görüşüne değil Allah'ın Kitâbı ve Rasulü'nün Sünnetine bağlıdır. Çünkü İslam'da Hâkimiyet milletin değil Şeriatındır. Bundan dolayı ümmet kanun yapma yetkisine sahip değildir. Kanun koyan ancak Allah'tır. Şeriat Ümmete insanları yönetme yetkisi vermiştir. Ümmet bu yetkisini yerine getirecek herhangi bir kişiyi tayin eder. Daha sonra seçilmekle vekil tayin edilen bu kişiye bey'at eder. Ümmetin bey'atını almış olan bu kimse, aynı zamanda Ümmetin işlerin yürütmek ve ümmeti yönetme yetkisini de almış olur.

Halife'nin uygulamalarının Allah'ın Kitâbı ve Rasulü [SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]'in Sünneti'nden alınmış Şer'î Hükme uygun olması şarttır. Bunun için cumhuriyet, İslâmî olmadığı gibi, İslâmî Akîde'den kaynaklanmamış ve Kitâb ile Sünnet'ten alınmamıştır. Cumhuriyet, küfür nizamı olan Batı Demokrasısından alınmıştır. Bunun için İslam Devleti'nin cumhuriyeti alması kesinlikle câiz

değildir. Bundan dolayı sizi, bu görüşü kabul edip, anayasada bunu uygulamaya koymaya, nizamın cumhuriyet nizamı olduğunu ifade eden her maddeyi anayasadan çıkarmaya davet ediyoruz.

Madde 2: İran İslam Cumhuriyetinin nizamı, temel İslam Kültürü, ahlâk ve devriminin dayandığı tevhidi bir nizamdır. Bu nizam insan fazilet ve değerlerinin, kendi nefesine karşı mesuliyetlerinin dayandığı bir nizamdır.

Bu maddede de, İslam ile bağdaşmayan veya bağdaşan birçok yorumlara müsait ve açık genel lafızlar yer almaktadır. Bu lafızlar incelenip, seçilmiş değildir. Bu maddenin yerine aşağıdaki ifadenin konulması daha uygundur: “*Devletin dayandığı nizam, İslâmî Akîde’den kaynaklanan, Allah’ın Kitâbı ve Rasulü’nün Sünneti’nden ve her ikisinin gösterdiği (Sahâbe İcmâi ve Kıyas) esaslardan alınmış olan İslam Nizamıdır.*”

Bununla Nizam, herhangi başka bir şeyle karıştırılma ihtimalinden uzak olarak ince bir tarif ile belirlenmiş ve Nizamın sadece İslam Nizamı olduğu anlaşılmış olur. Fakat bu taslakta geçen metin; hiçbir şekilde, Allah’ın Kitâbı ve Rasulü’nün Sünneti’nden alınmış, İslâmî Akîde’den kaynaklanan İslam Nizamı manasını içermemektedir. Bunun için, eğer Devleti İslâmî bir devlet haline getirmek niyetinde iseniz, sizi bu maddenin yerine size takdim ettiğimiz bu ibâreyi koymaya çağırıyoruz.

Madde 3: Kamuoyu (millet), yönetimin esasıdır.

Bu ifadeye karşı biz de diyoruz ki; “*İslâmî yönetimin esası, İslâmî Akîde’dir.*” Şöyle ki; yönetim veya yönetim teşkilatlarını ilgilendiren her şeyin esasını İslâmî Akîde meydana getirir. Aynı zamanda bu Akîde, anayasa ve devletteki diğer kanunların da esasını oluşturur. Yönetimde, onun teşkilatlarında, anayasada ve kanunlarla ilgili bütün hususlarda, İslâmî Akîde’den kaynaklanmayan hiçbir şeye kesinlikle müsaade edilmez.

Bunun için, İslam’da kamuoyu, yönetimin veya idârenin esası değildir. Olsa olsa Batı demokrasilerinde esas olarak kabul edilir ki, bunlar da zaten küfür nizamlarıdır.

Madde 4: Tevhid toplumunun yapısı için, maneviyat ve İslam Ahlâkı; İktisâdî, İctimâî ve Siyâsî ilişkilerin esası kabul edilir.

Bu ifade karşısında biz de diyoruz ki: Toplum; muayyen fikirler, mefhumlar, kanaatler ve ölçüler üzerine aralarındaki muayyen alâkalar ile bağlantılı insanlardan ibârettir. İslâmî toplum; İslâmî fikirler, mefhumlar, kanaatler ve ölçüler olmadıkça ve infâz sahasına konulmadıkça binâ edilemez. Bu varlığı oluşturmak ta İslâmî Akîde üzere olmalıdır. Bu da ancak, bütün nizamı İslâmî Akîde’ye dayandırmak, insanları yöneten fikir ve hükümleri İslâmî Fikir ve Hükümler olarak tatbik safhasına koymakla olur. İslâmî Toplum, ancak ve ancak bununla oluşur. Bu maddenin buna göre, ifade edilmesi şarttır.

Madde 5: Hürriyet (özgürlük) ve Bağımsızlık anlamlarını birbirine bağlayan bu maddeye gelince;

Bize göre İslam’da özgürlük, kulluğun zıttıdır. Yoksa bugünün tâbiriyle ifade edilen hürriyetler demek değildir. Zira bugün ifade edilen hürriyet; Batılı küfür nizamlarına ait kavramlardan biridir. İnanç özgürlüğü, Düşünce özgürlüğü, şahsi (özel hayatta) özgürlük ve mülk edinme özgürlüğü ve bunlar gibi olan tüm hürriyetler, İslam ile çelişen küfür nizamlarına ait

tâbirlerdendir. Oysa her Müslüman, Akîdesinin gereği olarak, Şer'î Hükümlere bağlıdır. Mesela, İslam'dan vazgeçen mürtedler öldürülür. Müslüman hem şahsi hem de siyâsî hayatında, Şer'î Hükümlere bağlı olduğu gibi, mülkiyetin (mal ve servetin) kazanılması ve harcanması hususunda da Şer'î Hükümlere bağlıdır. O halde Batı Demokrasîsinden çıkan özgürlük veya hürriyet kavramları İslam'da yoktur ve bunları kabul etmek haramdır. Gayri-müslimler inançlarını terk etmelerinden ötürü kınanamazlar. İnançlarının gerektirdiği şekilde ibadet etme hakkına sahiptirler. İbadet, yeme, içme, giyinme, evlenme ve boşanmalarını dinlerinin esaslarına göre ve İslam'ın izin verdiği ölçüler çerçevesinde yapabilirler. Buna göre özgürlük (hürriyet) kavramı İslam'dan değildir. Bu taslağı hazırlayan kimse bu tâbiri, küfür olan Batı demokrasîsinden ilham alarak kullanmıştır.

Madde 6: İran İslam Cumhuriyeti, içişlerinde başka ümmetlere herhangi bir baskı yapılmasına karşı çıkar.

Buna karşı bizim görüşümüz ise, şudur: Bu ibâreden anlaşıldığına göre, bu anayasayı hazırlayan zat, Diplomasi ve Cihâd yollarıyla, İslam Daveti'ni tüm dünyaya tebliğ ederek, İslam âleminde bulunan kâfirlerin Müslümanlar üzerindeki baskılarını yok edip Müslümanları tek bir devlet çatısı altında toplamaya mecbur olacak olan bir İslam Devleti'nin anayasasını hazırladığını hiçbir zaman düşünmemiştir. Yoksa, bir İslam Devleti'nin anayasasını hazırlayan kimse, bütün dünyayı hedef almış olsaydı, bütün dünyadan sorumlu olduğu için, böyle bir ifade kesinlikle aklına gelemezdi.

Madde 10: İran İslam Cumhuriyeti, bütün insanlara eğitim ve öğretim imkânlarını hazırlar.

Evet, böyle deniliyor fakat, hazırlayacağı eğitim ve öğretimin ne olacağı açıkça gösterilmiyor. Bütün insan ve toplumların eğitilmesi, devletin temel ve en önemli işlerinden olduğu halde, eğitim siyâseti ile ilgili olarak herhangi bir özel bölüm ayrılmamış ve bu eğitim / öğretimin nasıl olacağının ayrıntıları hiçbir şekilde verilmemiştir. Halbuki, anayasada eğitim programının dayandığı esasın, İslâmî Akîde olduğu açıkça belirtilmeliydi. Aynı zamanda, Eğitim Siyâseti'nin İslâmî Düşünce ve İslâmî Şahsiyeti oluşturduğunu, bundan dolayı eğitim ve öğretimin bu siyâset esasına dayandırılacağı da açıkça ortaya konulmalıydı. Çünkü eğitimin hedefi; İslâmî Şahsiyet meydana getirmek, hayata İslâmî Fikir ile bakılmasını sağlamak ve hayatın işlerinde lâzım olan bilgi ve beceriyi kazandırmaktır. Eğitim her döneminde, İslâmî Kültür'ün verilmesi, bu kültürün zaman ve sayı bakımından, bütün devlet okullarında diğer ilimlerle eşit olarak yapılması gerekir. İslam Devleti'nin her bölgesinde eğitim programı tektir. Devletin belirleyip yürürlüğe koyduğu programdan başka hiçbir programa yer verilmez ve bütün yabancı okullar yasaklanır.

İkinci Bölüm

Madde 13: İran'ın resmî dîni İslam'dır. Mezhebi Câferî'dir.

Resmî dinin İslam olduğu ifadesi; Mısır, Irak, Ürdün ve diğer Arap devletlerinin anayasalarında da vardır. Oysa bu anayasalar, dini hayattan ayırma esasına (laikliğe) dayanan Batı anayasalarından alınmış anayasalardır. Bu anayasalar İslam'ı; devlet ve hayattan, insanların işlerini yönetmekle ilgili bütün nizamlardan ayırmakla kalmamış, ayrıca, iktisâdî, ictimâî ve dış siyâsette İslam'ın insanlarla ilişkisini kestiği gibi, mahkemelerde tatbik edilen kanunlarda bile, bu alâkayı ortadan kaldırmışlardır. Bazı memleketler hariç, diğer bütün memleketlerde Batı'nın Medeni Kanunları uygulanmaktadır. Ancak bazı beldelerdeki mahkemelerde, İslam'ın bazı cezaları tatbik edilmektedir. Resmî din İslam'dır demek, herhangi bir şey ifade etmediği gibi,

Cuma ve Bayram günlerini tatil ilan etmek, Oruç ve Hacc zamanlarını ilan etmekten başka herhangi bir işe yaramamaktadır. Zaten bu Anayasa Taslağı'nı hazırlayan zatın gayesi de budur! Bunun için anayasanın bütün bölümleri, İslam Hükümleri'nden değil, Batı'nın kanun ve anayasalarından alınmıştır. Eğer bu Anayasa Taslağı'nı hazırlayan zatın amacı İslam Devleti için İslâmî bir Anayasa hazırlamak olmuş olsaydı; devletin, anayasanın ve diğer tüm kanunların esasını, İslâmî Akîde'nin oluşturduğunu apaçık bir şekilde beyan ederdi. Buna göre; “*Devletin kuruluşunda veya teşkilatında İslâmî Akîde'yi esas almayan veya onunla ilgili İslâmî Akîde'den kaynaklanmayan herhangi bir hususa; anayasa ve kanunların hiçbir yerinde kesinlikle yer verilemez!*” ibâresini anayasaya koymanızı sizden istiyor ve sizi, bu ibâre ile çelişen bütün ifadeleri; anayasasının tamamının silinmesine yol açsa dahi, hemen metinden çıkartmaya, her maddesinin İslâmî Akîde'ye dayanan ve Allah'ın Kitâbı ile Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]’in Sünneti'nden ve bu ikisinden çıkan Sahâbe İcmâi ve Kıyas'tan kaynaklanan Şer'î Hükümler haline gelmesi için yeni düzenlemeler yapmaya çağırıyoruz. Sadece bu şekilde devlet, İslâmî bir Devlet haline gelebilir. Eğer siz bunu yapmaz iseniz, devletiniz; adı İslam Devleti olan, gerçekte ise, İslam bir Devlet olmaktan çok uzak bir devlet olarak varlığını sürdürür.

Mezhebin, Câferî mezhebi olduğu ibâresine gelince; Böyle bir ibârenin orada yer alması devletin, İran Kavmine ait bir devlet, mezhebinin de Câferî / Şii bir mezhep olduğunu ifade ediyor. Böylece onun bütün Müslümanlara ait bir İslam Devleti olmadığı anlaşılmış bulunuyor. Halbuki, vâcib olan şey, İslâmî bir Devletin herhangi bir mezhep zikredilmeksizin, sadece İslam'a dayalı bir devlet olduğu belirtilmeliydi. İslâmî olduğu iddia edilen bu devlet, mezhep yerine İslam'a dayandırılmalıydı. İslâmî bir devlette Halîfe, Veraset veya Mezhep taassubuyla hareket etmeyerek, hangi mezhebin Şer'î delili kuvvetli ise, o mezhebin delilini benimser. İşte bu şekilde yapılacak olan bir hareket ümmeti, mezhep taassupluğundan ve kavmi (Milliyetçi) parçalanmadan kurtarırdı. Bundan dolayı anayasanın herhangi bir yerinde, Milliyetçi veya mezhepçi bir devlet anlayışını simgeleyen her türlü ifadeden uzak durmak vâciptir. “*Şahsi haller ile Dini Eğitim ve Terbiye hususunda her Müslüman, İran'ın her yerinde bağlı bulunduğu mezhebe göre amel eder.*” anlamındaki bir ifade Müslümanları bir araya toplayacağı yerde, onları birbirinden ayırmaktadır. Çünkü Müslümanlar, diğer insanlardan farklı olarak tek bir Ümmettirler. Halîfe veya imamın kabul ettiği hususlara bütün Müslümanların itaat etmeleri vâciptir. Bunun için bütün Müslümanların tek bir potada eriyip, tek bir ümmet olabilmelerini sağlamak için, onlara ait kanun, eğitim ve terbiyenin de aynı olması zorunludur.

Üçüncü Bölüm

Millî Hâkimiyet ve ondan kaynaklanan yetkiler ve sultayı (otoriteyi) dile getiren Üçüncü Bölümde de yine bu Anayasa Taslağı'nı hazırlayan şahsın, bu anayasayı hazırlarken, diğer bölümlerde de olduğu gibi Batı Demokrasısından etkilendiği açıkça görülmektedir. Bu bölüm, bütün yetki ve sultanın halka ait olduğunu, Yönetimin ve Hâkimiyetin sadece halktan kaynaklandığını, bundan dolayı da kanunları sadece halkın yapacağını ifade etmektedir. Buna göre halk, devleti şeklini ve devlet başkanını tayin eder. Bunun için de Anayasa ve Kanunları çıkaracak ve halkı temsil edecek kimseleri bizzat halkın kendisi seçer. Nitekim bu husus Anayasa Taslağı'nın 15. maddesinde şöyle belirtilmektedir:

Madde 15: Millî Hâkimiyet, herkesin hakkıdır. Bu hakkı herkesin menfaati için tatbik etmek vâciptir.

Bu Hâkimiyet mefhumundan kaynaklanan haklar olarak; Yasam Yetkisi, Yürütme ve Yargı Yetkisi gibi hususlar 16. maddede de şu şekilde ifade edilmektedir:

Madde 16: *Millî Hâkimiyet hakkının kullanılmasında yetkiler üçe ayrılır: Yasama, Yürütme ve Yargı yetkisi. Bu yetkilerin birbirinden ayrılması şarttır.*

Bu ifade, Batı demokrasisi esasına dayanan bütün anayasalarda aynen mevcuttur. 17. maddede ise, biraz daha ileri gidilerek, halkın kanun yapabileceği, onun yaptığı kanun ile halkın, Yürütme ve Yargı yetkisine de sahip olduğu açıklanıyor.

Madde 17: *Yasama yetkisi, Millî Şûrâ Meclisi yolu ile yapılır. Millî Şûrâ Meclisi'nin çıkardığı kanunlar Cumhurbaşkanı'nın onaylaması ile, Yargı ve Yürütme yetkililerince uygulama safhasına koyulur.*

Bütün bu ifadeler muhakkak ki, İslam Hükümleri ile tamamen çelişmektedir. Çünkü İslam'da yetki, Ümmetin değil Şeri'at'ındır. Ümmet kanun yapma yetkisine sahip olamaz. Kanun koyan yalnızca Allah ^[Subhânehu ve Te'alâ] dır. Bundan dolayı Hâkimiyet, yalnızca Şeri'at'ın olduğu için halkın yapacağı hiçbir kanunun herhangi bir değeri yoktur. Hem halkın hem de yöneticilerin itaati yalnızca Şeri'at'a olur. Halîfe, anayasa ve kanun olarak, Şer'î Hükümleri benimseyip, bunları Ümmetin vekillerine arz eder ve onların görüşlerini alır. Ancak bu hususta onların görüşleri, Halîfe'yi hiçbir zaman bağlamaz. Kanunları kabul edip yürürlüğe koymada sadece Halîfe'nin yetkisi vardır. Halkın ve vekillerinin (Ümmet Meclisi'nin) herhangi bir yetkisi yoktur. Nitekim bu husus Allah ^[Subhânehu ve Te'alâ] nın;

Onların aralarında Allah'ın indirdikleriyle hükmet ve onların arzularına uyma! Allah'ın indirdiklerinin bir kısmından seni saptırmalarından sakın! ^[Mâide 49]

ayet-i kerîmesinde ve yine;

Biz Sana Kitâb'ı Hak olarak indirdik ki, Allah'ın sana gösterdiği şekilde insanlar arasında hükmedip hainlerden taraf olmayasın. ^[Nisa 105]

ayet-i kerîmesinde açıkça belirtilmektedir. Şeri'at otorite yetkisini Ümmete vermiştir. Ümmet bu yetkisiyle Halîfe'yi seçer ve kendi adına insanların işlerini yürütmesi için, O'na bey'at eder. Ümmetin bey'at ettiği kimseye itaat farzdır. Halîfe, Allah'ın Kitâbı ve Rasulü'nün Sünneti'ni tatbik ettiği müddetçe ve açık bir küfür göstermedikçe, ümmet onu görevinden alma (azletme) hakkına sahip olamaz.

Bunun için anayasanın bu bölümünün de mutlak olarak İslam ile hiçbir ilgili yoktur. O küfür nizami olan Kapitalist Batı anayasalarından alınmıştır.

Dördüncü Bölüm

Bayrak, dil ve yazıyı ilgilendiren 4. bölüme baktığımız zaman, bu bölüm bu anayasanın, bütün Müslümanları bir araya toplamayı hedef edinen bir İslam Devleti'nin anayasası olsun diye değil, onun İran halkı ve kavmi için hazırlanmış bir anayasa olduğunu açıkça görüyoruz. Mesela 20. maddede şöyle deniliyor:

Madde 20: *İran bayrağı; İslam Cumhuriyeti'ne has bir işaret taşımakla beraber, yeşil, beyaz ve kırmızı renklerden oluşur.*

Bu ifade ile, bu bayrağın bir İslam Devleti Bayrağı değil, bir kavim ve milletin bayrağı olduğu gösteriliyor. Çünkü İslam Devleti'nin bayrağının, aynen Rasulullah ^[Sallallahu 'Aleyhi ve Sellem] in Bayrağı gibi olması şarttır. Nebî ^[Aleyhi's Salâtu ve's Selâm] in bayrağı ise, siyah bir parça kumaştan ibâret idi. Sancağı ise üzerinde ^[إلا إله إلا الله محمد رسول الله] yazılı beyaz bir kumaştan ibâret idi. İşte

bugün kurulacak olan bir İslam Devleti'nin Bayrağı'nın da aynen bu şekilde olması şarttır. Ortak dil ve yazıyı ifade eden, 21. madde de yine bu anayasanın bir millete ve kavme ait olduğunu tekrarlıyor:

Madde 21: İranlılar için müşterek dil ve yazı Farsça'dır. Haberleşme ve yazışmaların bu dil ile yapılması gerekir.

Bu İran İslam Cumhuriyeti'nin dilinin Farsça olduğunu açıkça ortaya koyar ve bu da yine İslam ile çelişen bir durumdur. Çünkü İslam'ın tek bir dili vardır, o da Arapça'dır. Bu Araplara ait bir dil olduğundan değil, Allah'ın indirmiş olduğu Kur'an-ı Kerîm ve Rasulullah ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]'in hadislerinin dili olduğu içindir. Kendi dili olmadan Allah'ın dinini hakkıyla anlamak mümkün olmayacağı gibi, ictihad yapıp ortaya yeni çıkan meselelere ait, Şer'i hükümleri anlamak da Arapça olmadan mümkün değildir. Gerek Nebî ^['Aleyhi's Salâtu ve's Selâm] zamanında, gerekse Sahâbeler ^[RadiyAllahu 'Anhum] döneminden sonra gelen Tabiin'in devrinde, İslam Devleti, Arapça'dan başka bir dil kullanmamıştır. Hatta Arap olmayan kavimlerden, İslam'ı kabul eden herkes Arapça'yı öğreniyor ve Arap Edebiyatı'nda Arapları bile geçiyorlardı. Arap âlimlerden daha fazla eserler vermişler ve bu eserlerinin hepsini de Arapça ile yazmışlardır. Mesela, Buhârî, Ebu Hanîfe, Muslim, Sibeveyh ve daha yüzlerce Arap olmayan âlimin hepsi Arapça'yı öğreniyor ve eserlerini de İslam'ın dili olan Arapça ile yazıyorlardı. Arapça'nın İslam'dan ayrılması asla câiz değildir. İslam ve Arapça birbirinden ayrılmayan iki unsurdur. Bundan dolayı devletin resmî dilinin Arapça olması vâciptir.

Beşinci Bölüm

Ümmetin hukuku ile ilgili 5. bölüme baktığımız zaman, onun da birçok maddesinin kanunlarla ilgili olduğunu görürüz. Zira bu bölüm 26 maddeden ibâret olup, bunun 20 maddesi kanuna bağlanmıştır. Ancak gereğine göre bu maddelerin uygulandığı kanun çeşidinin ne olduğu açıkça belirtilmemiştir. Allah'ın Kitâbı ve Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]'in Sünneti'nden alınmış, İslâmî bir kanun mudur, yoksa Batı kanunlarından mı alınmış, İslâmî olmayan bir kanun mudur, hiç belirtilmemektedir. Fakat anayasanın maddelerini inceleyen kimse, bu kanunların da yine ğayri-İslâmî olduğunun farkına varır.

Yargı yetkisi ile ilgili 8. bölümün 136. maddesi, 5. bölümde açıkladığımız hususa işaret eden bariz bir delildir. Metin aynen şöyledir:

Bölüm 8 / Madde 136: Vâzî (sıradan) kanunlardaki, hukuki davalar hakkında Hâkimin; hüküm çıkartmadığı maddelerde Şer'i örf ve kabul edilmiş bütün âdetler ile adâletin ve Ümmetin menfaatinin gerektirdiği hususlardan ilham alarak hüküm çıkarması gerekir.

Bu demektir ki; Hâkimler yeri geldikçe Batı asıllı vazi kanunlarda olduğu gibi, mahkemelerde hükmedebilecek, yani davalar için kanunlardan herhangi bir hüküm çıkaramazlar ise, o zaman hüküm çıkarmak için örf ve adetlere müracaat edeceklerdir. Bu yargı ile ilgili mahkemelerde İslâmî kanunlar yerine Batı kanunları ile hükmedilecek demektir. Bu ise, Şer'i Hükme muhâlif olduğu gibi, devletin İslâmî bir Devlet olmasına da ters düşer. Çünkü İslam Devleti'nin bütün kanunlarının, İslâmî Akîde'den kaynaklanması ve Allah'ın Kitâbı ve Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]'in Sünneti'nden alınmış olması şarttır. Bundan dolayı kanunların İslâmî Kanunlar olması şart olduğu gibi, mahkeme ve diğer devlet teşkilatlarında tatbik edilecek yegane kanunun Allah'ın Kitâbı ve Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem]'in Sünneti'nden alınmış İslâmî kanunlar olması hususunun anayasada belirtilmesi şarttır.

Tekrar, Ümmetin haklarına değinen 5. bölümdeki bazı maddelere dönelim. 24. madde aynen şöyledir:

Madde 24: *Mektup ve Telefon konuşmalarının kontrolü ile telefon ve teleks konuşmalarını meydana çıkarmak ve telefon ile yapılan haberleşmeyi gizlice dinlemek, kanun hükmü ile serbesttir.*

Bu madde, telefon konuşmalarını gizlice dinlemeyi, mektup ve telgrafların kontrol ve bütün gizli hallerinin araştırılmasını kanun hükmüyle serbest bırakmaktadır. Bu ise Allah ^[Subhânehu ve Te'âlâ],nın;

وَلَا تَجَسَّوْا (Birbirinizin) gizli hallerini araştırmayın! ^[Hucûrat 12]

Şer'î hükümü ile tamamen çelişmektedir. Bunun için, devletin kendi halkının gizli hallerini her ne şekilde olursa olsun, araştırması haramdır. Bu, ister fertleri kontrol yoluyla olsun isterse mektup, telgraf ve telefon konuşmalarını dinleme yoluyla olsun, câiz değildir. Bu işin her türlü İslâm'da haram kılınmıştır. Çünkü bu davranış, yukarıdaki ayet ile tamamen çelişmektedir. Devlete düşman olan kâfirlerin durumunun araştırılmasından başka, hiç kimsenin gizli hallerini araştırmak câiz değildir. Rasulullah ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] sadece, İslâm düşmanı kâfirlerin hallerini araştırmak ve keşfetmek için casuslar gönderiyordu. Fakat devlet, kendi tebaasından olan bir kimseyi, ki bu şahıs ister Müslüman isterse kâfir olsun, hiçbir şekilde gizli halini araştıramaz. Bu kesinlikle câiz değildir.

Partileri, dernekleri, İslâmî dernekleri, başka dine veya kavme mensup olan kimselerin kuracakları dernekleri ve çeşitli siyâsî oluşumları ilgilendiren 26. maddenin metni, aynı zamanda Millîyetçi, Vatancı veya bir mezhebe dayalı kitlelerin ve partilerin oluşturulmasını ve bunların İslâmî olmayan herhangi bir esasa göre kurulabileceğini de ifade etmektedir. Halbuki İslâm Devleti sınırları içerisinde, Millîyetçi, Vatancı veya Mezhepçi yada buna benzer herhangi bir temele dayalı hiçbir siyâsî ve partisel faaliyet câiz olmadığı gibi, İslâmî olmayan Akîde ve fikirlere dayalı bütün faaliyetler de yasaklanır. Çünkü Şer'î Hüküm bunu reddetmektedir. Bunun için, bu maddenin aynen şöyle olması gerekirdi: *İslâmî Akîde esasına dayanarak, benimsenecek hükümler Şer'î Hükümler olma şartıyla yöneticilerden hesap sormak veya Ümmet yoluyla devlet iktidarını elde etmek için siyâsî partiler kurmak Müslümanların hakkıdır. Partilerin kurulması için hiçbir ruhsata (izine) ihtiyaç yoktur. İslâm esası dışında bulunan her türlü kitleleşme yasaklanır.*

Bu ifade ile, bütün parti ve derneklerin Şer'î esasa dayanmasının farzıyeti belirtilmiş olmaktadır. Böylelikle bütün siyâsî çalışmaların İslâm esasına göre olması ifade edilir.

Kamulaştırma konusunu ele alan 47. madde ise, şöyledir:

Madde 47: *Sanat, Ziraat ve Ticaret ile ilgili özel mülkiyet, eğer toplum menfaatlerine tecavüz veya bir zarara sebep olacak ise, o taktirde Millî Şûrâ Meclisi'nden çıkarılacak bir kanun gereğine dayanarak, bu özel mülkiyet kamulaştırılır.*

Bu madde de apaçık bir biçimde İslâm ile çelişmektedir. Çünkü İslâm'da ne devlet başkanı ne de Şûrâ Meclisi özel mülkiyeti ortadan kaldıramaz. Özel Mülkiyet, şer'an meşrudur. Ona tecavüz etmek veya zorla sahibinde almak, câiz değildir. Ancak sahibinin rızası ile satın alınabilir. Eğer özel mülkiyet, bir zarara veya tecavüze uğrarsa, devletin bu tecavüz ve zarara engel olması şarttır. Bu devletin görevlerinden bir görevdir. Özel mülkiyeti, kamulaştırmak ve bu tecavüz veya zararı önlememek hiçbir zaman câiz olmaz. Devlet, zarar veya tecavüzü ortadan kaldıracak, çareyi ortaya koyar. Bundan dolayı bu madde de tamamen şer'î hükme muhâlifdir.

Altıncı Bölüm

Yasama Yetkisi ile ilgili 6. bölümün, Birinci Kısmı, Millî Şûrâ Meclisi ile alâkalıdır. Bu bölümün 1. maddesi ile 48. maddesi Ümmetin temsilcisi durumunda olan Şûrâ Meclisi'ni Millî tâbiriyle ifade etmektedir. Burada da Anayasa Taslağı'nı hazırlayan zatın, bunu bir İslâm Devleti

için değil, bir Ulus-Devlet için hazırladığını açıkça ifade etmektedir. Gerek 24. maddenin hepsinde gerekse bu kısmın kapsadığı her yerde anayasayı hazırlayan zat, Şûrâ Meclisi'ne Millî vasfını vermeye o kadar dikkat etmiştir ki, Şûrâ Meclisi tâbiri geçen her yerde Millî lafzını eklemeyi asla ihmal etmemiştir. Bu ifade, Şûrâ Meclisi'nin bir Ulus (Millî) Devlet'e ait olduğunu gösterir, Ümmete değil! Şûrâ Meclisi'nin üzerinde oturduğu esasa baktığımızda ise, Meclisi ve onun çalışmalarına değinen bu bölümün Birinci Kısmı ile, hak, imkân ve yetkilerini içeren İkinci Kısmı'nı incelediğimizde, bu meclisin üzerine kurulu olduğu esasın; halkı, bütün yetkilerin kaynağı kabul eden Batı demokrasilerinin üzerinde olduğu esas ile aynı olduğu açıkça görülür. Kâfir Batı demokrasilerindeki esasa göre halk; kanun çıkarma yetkisine sahip olduğu gibi, yönetim hakkına da sahiptir. Millet Meclisi'nin kurulması, toplumun veya halkın kanun yapma yetkisini ifade eder. Halkın kanun yapma hakkını meclis; onun adına ve onu temsilen kullanır. Nitekim bu anayasayı hazırlayan kimse de, halkın bu kanun yapma hakkını aynen Batı demokrasilerindeki gibi, Millî Şûrâ Meclisi'ne vermiş bulunmaktadır. Buna binaen, bu hak ve yetkilerle ilgili İkinci Kısmın 55. maddesinde şöyle denilmektedir:

Madde 55: Millî Şûrâ Meclisi, genel meselelerde ve anayasada kendisi için belirtilen yetkiler çerçevesinde kanun yapabilir, zaruretler halinde Millî Şûrâ Meclisi bazı kanunları yapma hakkını iç komisyonlara gönderebilir.

Ayrıca bu anayasayı hazırlayan zat; Yasama ve Yürütme yetkililerini, Millî Şûrâ Meclisi'nin çıkartacağı kanunları uygulamakla sorumlu tutmuştur. Nitekim 17. maddede Millî Şûrâ Meclisi'nden çıkacak kanunların uygulanmasında, Ümmetin bütün fertlerini mecbur tutmuştur. Yine 48. maddede de şöyle denilmektedir:

Madde 48: Toplum çoğunluğunun temsilcileri tarafından çıkarılan bütün kanunların, toplumun bütün fertleri tarafından yerine getirilmesi vâcib olur.

Bu ifadeler, Hâkimiyet'in halka verildiği Kâfir Batı demokrasisi esasına dayanan bütün Batı anayasalarındaki, ifadelerin aynısıdır. Batı toplumlarında, halkı temsil eden milletvekillerinin bulunduğu meclisten çıkan bütün kanunlara hem halk hem de devlet uymak zorundadır.

Evet; bütün bunlar, İslam Hükümleri ile çatışır. Çünkü İslam; kanun koyma yetkisini ümmete değil sadece Allah ^[Subhânehu ve Te'alâ]ya vermektedir. Ümmetin Hâkimiyeti veya kanun koyma yetkisi diye bir şey yoktur! İslam'da Hâkimiyet, Allah'ın koyduğu Şeriat'a aittir. Allah ^[Azze ve Celle] devlet başkanı olan Halîfe'ye sadece Kitâb ve Sünnet ve bu ikisinden çıkan şer'î delillerden kaynaklanan anayasa ve kanunları kabul edip, onu halka tatbik etme ve buna itaat ettirme hakkını vermiştir. Allah tarafından vahy indiği için Rasulullah ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] de bir bakıma kanun koyucu idi. Ondan sonra gelen Ebu Bekr, 'Umer, 'Usmân ve 'Alî ^[RadyAllahu 'Anhum] gibi Halîfeler de yine Allah'ın Kitâbı ve Rasulü'nün Sünneti'nden alınmış belirli hükümleri benimseyip halka tatbik ediyorlar ve bu tatbikatta onları itaat etmeye mecbur kılıyorlardı. Halîfeler, sürekli bu hususlarda halk ile istişare ederlerdi. Fakat halkın istişare sonucunda ortaya koydukları görüşler; Halîfe'yi bağlayıcı olmazdı. Ümmetin kanun koyma hakkı olmadığı gibi, hükümleri benimseyip tatbik etme yetkisi de yoktur. Bu hak ve yetki sadece Halîfe'ye aittir. Allah ^[Azze ve Celle] Ümmete sadece yöneticiyi seçme yetkisi vermiştir. Bundan dolayı Ümmet, kendisini yönetecek herhangi bir yöneticiyi seçme hakkına sahiptir. Ümmet, bir Halîfe seçip, kendisine bey'at ettikten sonra; artık o, tebaasını yönetme ve onların işlerini yürütme yetkisini eline almış olur. Halka tatbik ettiği bütün hükümlerin Allah'ın Kitâbı ve Rasulü'nün Sünneti'nden olması şarttır. Ümmetin onu muhâsebe etme, denetleme hakkı vardır. Hatta ümmetin Halîfeyi muhâsebe etmesi vâciptir. Bunun için, Ümmetin seçtiği temsilcilerin, bulunduğu, İslam'daki Ümmet Meclisi'nin varlığı, yöneticileri denetlemek ve muhâsebe etmek içindir. Fakat bu meclis, hiçbir zaman kanun yapma yetkisine sahip değildir. Çünkü onları oraya temsilci olarak gönderen ümmetin böyle bir hakkı

yoktur. Halife de kanun koymaz. Halife sadece, tatbik edeceği Şer'î hükümleri benimser. Eğer bir mesele hakkında Şer'î hüküm yoksa, ya kendisi ictihad eder yada müctehidlerin ictihadlarından birini benimser. Ancak Halife, anayasa ve kanunlardan yürürlüğe koymak istediği hükümleri, Ümmet Meclisi'nin Müslüman Üyeleri'ne sunarak, onların bunun üzerinde tartışma yapıp kendi görüşlerini bildirmelerini isteyebilir. Ancak onların görüşleri Halife'yi bağlayıcı değildir.

Bunun için, Anayasa Taslağı'nın gerek yukarıdaki 55. maddesinde ifade edilen görüşler gerekse, aşağıdaki 60. maddesinde ifade edilen “*Millî Şûrâ Meclisi, şirketlerin ve genel müesseselerin kurulması için ruhsatlar verilmesi ve ticaret, zanaat, ziraat ve madencilik ile ilgili işlerde ihtikarcılığa ruhsat verilmesi için kararlar alma yetkisine sahiptir.*” şeklindeki görüş ve gerekse “*Devletlerarası antlaşmaların ve ittifakların, Millî Şûrâ Meclisi'nce kabul edilmeleri gerekir*” şeklindeki görüş ve gerekse 62. maddedeki “*Yabancı uzman ve müsteşarların hükümetçe işe alınmaları için karar verme yetkisi, Millî Şûrâ Meclisi'ne aittir*” şeklindeki görüşler ve bu bölümde (6. bölümde) zikredilen diğer hak ve yetkilerin tamamı İslam'a aykırıdır ve kabul edilmesi haramdır. Çünkü; bu yetki ve hakların sahibi halkın temsilcilerinden oluşan Millî Şûrâ Meclisi'ne ait değildir. İslam'da ise Ümmet Meclisi, sahip olduğu salahiyetleri dahilinde yapmış olduğu bütün icraatlarından yöneticileri muhâsebe etme hakkına sahiptir. Halife yada yönetici ancak eğitim, sağlık ve buna benzer dâhilî siyâsetle ilgili hususlarda Ümmet Meclisi'yle istişare eder ve onların görüşlerini alır.

Şimdi bu bölümde zikredilen bazı maddelere göz atalım. 51. madde millet temsilcilerinin etmesi gereken yemin ile alakalıdır. Bu maddede yemin şekli şöyle açıklanmıştır: “*Ben Kadir-i Mute'al Allah'a, Kur'an-ı Kerîm'e ve insanlık şerefime yemin ederim...*” Halbuki, şer'î hükme göre yemin sadece Allah'a olmalıdır. Nitekim Rasulullah ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurdu:

مَنْ كَانَ حَالِفًا فَلْيَحْلِفْ بِاللَّهِ أَوْ لِيُذِرْ **Her kim yemin etmek isterse ya Allah'a yemin etsin yada hiç etmesin!**

Buna göre insanlık şerefine yemin etmek haramdır. Yine yemin metninde geçen “*...İran milletinin, İslam İnkılâbının getirdiklerinin bekçisi olacağıma...*” ibâresi, “*İslam'ın emîn bekçisi olacağıma...*” şeklinde zikredilmeliydi. Çünkü Müslümana ancak İslam'ın emîn bekçisi olması vâcipdir. Zira bir hadis-i şerifte Rasulullah ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] şöyle buyurmuştur:

انت على ثغرة من ثغور الاسلام فلا يؤتین من قبلك **Sen İslam'ın suğurundan (ileri hatlarından) bir suğra üzerindesin, (sakın) senin tarafından yıkılmasın!**

İnkılâbın getirdiklerinde ise İslam'a muhâlif unsurlar vardır. Dolayısıyla inkılâbın getirdiklerinden, İslam Ahkâmı'na muhâlif olmayanlarla kayıtlandırılmadıkça, İslam'a muhâlif olan bir şeyin bekçisi olmaya yemin etmek câiz değildir.

Madde 60: Hükümetin Şûrâ Meclisi'nden karar çıkarması halinde; şirketler ve genel müesseselerin kurulma ruhsatlarını verme ve ticaret, sanayi ve madencilik ile ilgili işlerde ihtikarcılığa ruhsat verme yetkisi vardır..

Bu madde hakkında sözümüz şudur: Bu madde; Şûrâ Meclisi'nin muvâfakâtlerinden sonra, hükümeti şirketlerin ve müesseselerin kurulması ruhsatını vermeye yetkili kılmaktadır. Bu maddedeki, ifade ise geneldir. İster kapitalist bir şirket olsun isterse başka tip bir şirket olsun, isterse İslam Ahkâmı'na uygun bir şirket olsun; hepsine şamildir. Oysa İslam; kapitalist ve diğer İslâmî olmayan tüm şirketleşme çeşitlerini haram kılmaktadır. Çünkü onlar, İslâmî Hükümleri ile çelişmektedir. Ayrıca kapitalist şirketler faiz ile çalışırlar ve faiz muamelelerine dahildirler. Bu da Haramdır.

Yine bu maddenin hükmünde; hükümetin ticaret, sanayi, ziraat ve madencilikte ihtikarlığa ruhsat vermesi mubah kılınmıştır. Bu ise şer'an câiz değildir. Çünkü ihtikâr haramdır. Şirketleri; sanayi, ticaret, ziraat vb. çeşitlerle tahsis etmek ve onlardan başkasına, o işlerle uğraşmayı men etmek şer'an câiz değildir. Çünkü; ticari, sımai, zirai işlerle uğraşmak, tebaanın bütün fertleri için mübahtır. Bu işleri bazı şahıs yada şirketlere (ruhsat alabilenlere) tahsis edip, diğerlerini (ruhsat alamayanları) bu işleri yapmaktan alıkoymak câiz olmaz. Fakat madencilğe gelince; bunu ister şahıs olsun isterse şirket; bir ferde vermek kesinlikle haramdır. Çünkü madenler kamu mülkiyetindedir yani Ümmetin ortak mallarındandır. Zira bir hadiste Rasulullah ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] şöyle buyurmuşlardır:

«المسلمون شركاء في ثلاث الماء والكأ والنار» **Müslümanlar üç şeyde müşterektirler: su, mer'a ve ateş.**

Nitekim, Rasul ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] Ebid İbn Hamal'a bir arazi vermişti. Daha sonra orda tuz kaynağı olduğunu öğrenince araziyi geri aldı. Çünkü maden; -ister tuz olsun, ister altın, gümüş yada demir yada isterse bakır olsun- muhakkak ki bütün Müslümanların mülküdür. Devlet (Halîfe) Müslümanların yöneticisi ve koruyucusu olarak, o madenlerin çıkartılması ve işletilmesi işini üzerine alır. O nedenle; herhangi bir ferde veya şirkete, bu işleri tek elde toplama ruhsatı verilmesi câiz değildir, haramdır!

Madde 71: Meclisteki temsilciler, ortaya koydukları inançları ve açıkladıkları görüşleri sebebiyle kovuşturulamaz ve tutuklanamazlar.

Bu genel bir ifadedir. Müslüman bir temsilcinin mecliste küfür Akîdesi veya fikrini ortaya koyması halinde; o temsilcinin hesaba çekilemeyeceğini ve hakkında kovuşturma yapılamayacağını yada tutuklanamayacağını da işaret eder. Halbuki, böyle bir davranışta bulunan bir Müslüman ister yönetici isterse temsilci olsun, kesinlikle hesaba çekilir. Çünkü küfür fikirlerini dile getiren yada savunan bir kimse; tevbe etmeye çağrılır. Eğer tevbe etmez ve küfründe sabit kalırsa, kendisine mürted hükmü uygulanır yani öldürülmesi vâcip olur. Onun için maddenin şu şekilde değiştirilmesi daha doğrudur: *Meclis üyelerinin her birinin; Şeri'at'ın belirlediği sınırları ve meclisteki iç tüzüğün sınırlarını aşmamak kaydıyla, istediği gibi konuşma ve görüşünü beyan etme hakkı vardır.*

Madde 72: Bakanlar Kurulu kurulduktan ve ilan edildikten sonra, herhangi bir iş yapmadan önce Meclis'ten güvenoyu almalıdır.

Bu; kâfir Batı devletlerinin üzerinde yürüdüğü şeydir. O Batı devletleri ki; halkı yönetmenin, sulta'nın ve hâkimiyetin kaynağı kılan demokrasi üzerine kurulmuşlardır. Onlara göre; devlet başkanının oluşturduğu hükümetin, halkın temsilcilerinin güven oyunu alması gerekir. Fakat bu Şer'î Hükmün dışındadır. Çünkü Şeri'at; ümmete sultayı yani otoriteyi (Halîfeyi seçme ve yöneticileri muhâsebe etme hakkı) vermiştir. Ümmet bu yetkisini; Halîfe'yi seçip, ona bey'at ederek kullanır. Ümmetin bey'atıyla Halîfe, ümmetin yönetiminde ve işlerinin yürütülmesinde tek yetki sahibi olur. Halîfenin kendisine vezirler yani iki Muâvin (Tefviz ve Tenfiz Muâvini) edinmesine gelince; Halîfe'nin; bu yardımcılarını tayin etmesinde ümmetin muvâfakâtına(onayına) başvurmak gerekmez. Çünkü Halîfe; onları sahip olduğu yetkisiyle tayin etmektedir. Rasul ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] ve O'ndan sonra gelen Halîfeleri; kendileri için Muâvin ederlerken ümmetin rızasını hiçbir zaman almadılar. Fakat Ümmet veya temsilcilerinden oluşan Ümmet Meclisi; Halîfe'nin tayin ettiği Muâvinler yada Vâliler hakkında rızasızlığını ortaya koyabilir. Eğer Ümmet yada Ümmet Meclisi; Vâli yada Muâvinler hakkında hoşnutsuzluğunu ortaya koyarsa, bu durumda Halîfe'nin onları görevinde alması vâcip olur.

Yedinci Bölüm

Madde 70: Cumhurbaşkanı, Müslüman ve İran asıllı olmalıdır.

Bu Yürütme Gücü ile ilgili olan 7. bölümün bu maddesi ise; bizim daha önce zikretmiş olduğumuz sözümüzü desteklemektedir. Yani bu Anayasa Taslağı'nı hazırlayan zat; bu anayasayı bir Millî devlet için hazırlamış ve İslâmî bir devlet için hazırlamamıştır. Çünkü İslam Devleti; devletin başına gelecek kişi için; Müslüman, erkek, akıllı, bâliğ ve âdil olma şartlarından başka bir şart koymaz. Bu şartlar (in'ikad şartları); Halîfe adayının mutlaka sahip olması gereken şartlardır. Müslümanlar için Halîfe olmak isteyen herkeste, bu şartların bulunması vâciptir. Bu şartlardan herhangi bir şartı eksiltmek veya çıkarmak câiz değildir. Aynı şekilde, Halîfenin Arap, Fars, Türk, ve Kürt gibi belli bir kavimden olmasını tahsis etmek de câiz değildir. Bu nedenle, devlet başkanının İran asıllı olmasını zorunlu kılan bu madde de İslam Hükümleri ile çelişmektedir.

Madde 75: Mes'ul olduğu kadarı ile dâhilî işler ve devletlerarası alâkalardan sorumluluk, anayasanın uygulanması, üç anayasal egemenlik gücü (yasama, yürütme, yargı güçleri) arasındaki ilişkileri tanzim etme ve yürütme gücünün denetlenmesi Cumhurbaşkanının uhdesindedir.

Şeklinde olan bu maddedeki hüküm İslam'ın devlet reisine vermiş olduğu bütün yetkileri ona vermektedir. Çünkü devlet reisi, ki o İslam'da Halîfedir, devletin kendisidir. Halife için var olan bütün yetkilere sahiptir. Halîfe Allah'ın ve Rasulullah'ın sünnetinden alınan anayasa ve diğer konularla alâkalı şer'î hükümleri belirleyendir. Halîfenin belirlediği bu anayasa ve kanunlara itaat vâciptir, isyan ise câiz değildir. Halife, dâhilî ve hâricî siyâsetten mesuldür. Ordu komutanlarını tayin eder ve onları azleder. Yine o Cihâd emrini baş kadıyı devlet daireleri genel müdürünü, idârî daireler müdürünü tayin eder. Yine o, genelkurmay heyetini, orduların komutanını ve onların kurmaylarının başkanlarını ve ordunun alay komutanlarını tayin ve azleder.

Madde 77: Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Görev süresi ancak bir sefere mahsus olmak şartıyla yeniden uzatılabilir.

Bir kere bu madde; Cumhurbaşkanlık süresini dört yıl ile sınırlandırması ve sadece bir sefere mahsus olmak üzere görevinin yenilenmesine cevaz vermesi bakımından Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanlığı kanununun tesiri altındadır. Onun için bu madde batı nizamlarının taklidi, benzeridir. Hatta batı nizamlarından alınmadır. İslam nizamından değil... Çünkü İslam Nizamı ancak Hilâfettir. İslam Nizamı, cumhuriyet değildir. Geçmiş uygulamalardan da açıkça görüldüğü gibi; İslam, devlet başkanı için belli bir müddet tahdid etmeyi, sınırlandırmayı yasaklamaktadır. Devlet başkanı, Allah'ın Kitâbı ve Rasulullah'ın Sünneti'ni tatbikte devam edip yöneticilik yükünü taşımakta muktedir olduğu müddetçe ömrünün sonuna kadar devletin başında kalabilir. Nitekim hadiste denilmektedir ki:

*اسمعوا واطيعوا ولو ولي عليكم عبد حبشي ما اقام حدود الله **Başınızda Habeşli bir köle dahi olsa, Allah'ın emirlerini uyguladığı müddetçe onu dinleyin ve itaat ediniz.***

Evet Müslümanları Allah'ın koyduğu hudutlara riayet ederek yani Allah'ın Kitâbı ve Rasulullah'ın Sünnetine göre yönettiği müddetçe, Müslümanların başlarındaki yöneticiyi dinleyip itaat etmeleri vâcip kılındı. Nitekim Râşid Halîfelere de Sahâbenin İcmâi ile belirli bir süre tahdid edilmedi. bey'at ile ilgili nass da buna delalet etmektedir:

نبایع علی السمع والطاعة علی کتاب الله وسنة رسوله **Biz Allah'ın Kitâbı ve Rasülü'nün Sünneti üzere işitmek ve itaat etmek üzere bey'at ettik.**

Onun için devlet başkanlığı süresini dört sene ile tahdid ederek ve aynı şahıs için bir defaya mahsus olmak üzere bu vazifeyi yenilemek imkânı vermek İslâmî hüküm değildir.

Madde 82: *Bu madde Cumhurbaşkanının etmesi gereken yemin ile alâkalıdır.*

Bu yeminde şu ifade bulunmaktadır: “*Ben İran Milletinin huzurunda yemin ederim...*” İşte bu da, Cumhuriyetin bir İran devleti olduğunu ve bütün Müslümanlar için bir devlet olmadığını te'kid etmektedir.

Madde 83-84-85 de kanunların yürürlüğe konmasını, Cumhurbaşkanının vazifelerinden saymakta ve Cumhurbaşkanını, Bakanlar Kurulunu ve Şûrâ Meclisini, yürürlükteki kanunları infaz etmekle kayıtlı kılmaktadır.

83. maddede zikredildiği gibi, Cumhurbaşkanı Bakanlar kurulunun ortaya koyduğu kanun teklifini eğer uygun görmezse en geç on gün içinde geri çevirmelidir. Aksi halde bu tasarı terk edilemez, kanunlaşır. Cumhurbaşkanı muhâlif olsa ve uygun görmezse dahi o kanunu infaz etmek, yürürlüğe koymak zorundadır. 84. maddede denildiği gibi, Cumhurbaşkanı Meclisin çıkardığı kanunları, anayasaya yada İslam hükümlerine muhâlif görse dahi yürürlükten kaldırmaya yada durdurmaya yetkili değildir. Bilakis o bu kanunları tekrar gözden geçirilmesi için Şûrâ meclisine geri gönderir. Eğer Meclis o kanun hakkındaki görüşünden vazgeçmezse, o kanun anayasayı koruma meclisine iletir. Buradan açıkça anlaşılıyor ki, Cumhurbaşkanı kendisi ortaya koyamaz yada muvafık olmadığı herhangi bir kanunu yasaklayamaz. Çünkü anayasa taslağını hazırlayan zata göre bu onun yetkisinden değildir. İşte bu da İslam ile çelişir. Çünkü kanun (Şer'î hükümlerden) koymak yada yapmak sadece devlet reisinin yetkisindedir. Bakanlar Kurulunun yada Şûrâ meclisinin yetkisine değil...

Madde 90: *Cumhurbaşkanı cezaların hükümlerini hafifletme yetkisine sahiptir.*

Bu ifade de İslam'a muhâliftir. Çünkü mahkeme etmeye yetkili bir kadı eğer bir davada hüküm ortaya koyarsa, devlet reisi de olsa kim olursa olsun hiçbir kimse için o hükmü bozması câiz olmaz. Kadının hükmü bozulmaz. Bu meselenin bir yönü. Diğer yönü ise; eğer şer'î cezalardan, mesela hadlerin hafifletmesi câiz değildir. Allah'ın ortaya koyduğu hadde bağımlı kalmak vâciptir. Eğer kısas ise, ölenin yakınları katil üzerinde kısasın uygulamasında ısrar ettikleri müddetçe, kısas kesinlikle uygulanmalıdır. Eğer bu cezalar ta'zir cezaları ise, bunlarda da kadı'nın vermiş olduğu hüküm bozulmaz ve hafifletilmez...

Madde 94: *İran Devletinin diğer devletlerle olan anlaşmaları, sözleşmeleri ve milletlerarası ittifaklarla ilgili anlaşmaları imzalama yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.*

Burada iki şık vardır. Bunlardan biri olan “*Diğer devletlerle olan anlaşmaları imzalamak*” tâbiri genel bir tâbirdir. Bu tâbir, İslam Alemindeki devletleri kapsadığı gibi, İslam Aleminin dışındaki devletleri de kapsar. Halbuki, Şer'î Hüküm İslam Devleti başkanını, İslam dünyasındaki mevcut devletlerden herhangi birisi ile, herhangi bir anlaşma, sözleşme yapmasını yasaklar. Zira, İslam dünyasında kaim devletlerin hepsinin, İslam Devleti ile birleşmeleri vâciptir. İslam Devleti'nin de İslam dünyasındaki bu devletlerin hepsinin kendisiyle birleşmesi için çalışması

vâciptir. Onlarla, anlaşma, sözleşme veya ittifak için çalışması değil! Fakat bu anayasayı hazırlayan zat, bunu halkı Müslüman olan ülkelerin tamamını birleştirecek, tek bir devlet haline getirecek bir İslam Devleti için hazırlamayı aklından bile geçirmemiştir. İkinci şıkka gelince; bu madde (mesela cento gibi) devletlerarası ittifakların (paktların), dostlukların kurulmasına cevaz veriyor. Paktların kurulması ve devletlerin ona iştirak etmeleri ise câiz değildir. Çünkü bunlar, Müslüman ülkelerinde kâfirlere Hâkimiyet yetkisini elde etme fırsatı verir. Ve Müslümanların kâfirlerin yolunda ölmesini sağlar. Bunlar ise, şer'an kesinlikle câiz değildir. Fakat uluslararası iletişim, ulaşım gibi anlaşmalara, ittifaklara gelince; bunların yapılması câizdir. Onun için bu maddenin, askeri ve askeri olmayan ittifaklara, şer'an câiz olan ve yasak olan ittifaklara şamil olacak şekilde genel olmaması için sınırlandırılması, tahsis edilmesi zorunludur.

Üstelik bu maddenin ifadesi, gâyet açık bir şekilde devleti "İran Devleti" olarak yani kavmî bir devlet olarak zikretmektedir.

95. madde ise devlet başkanını; savaşa ilanı ve iptâlinde sözleşmelerin, anlaşmaların yapılmasında Şûrâ Meclisi'nin onayıyla kayıtlı kılmaktadır. Bu ise İslam'a muhâlifdir. Çünkü harbin ilanı ve durdurulması, ateşkes ve barış anlaşmalarının, sözleşmelerinin yapılması ancak ve ancak Halîfe'nin yani devlet başkanının yetkisi dahilindedir. Halîfe, Ümmet Meclisi'nin muvâfakâtini beklemez. Nitekim Rasul ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] ve O'ndan sonra gelen Râşid Halîfeler, harbin ilanını ve durdurulmasına tek başlarına kendileri karar veriyorlardı. Bu konuda ümmetin muvâfakâatine bağımlı kalmıyorlardı.

97. madde de Cumhurbaşkanı'nın hastalanması gibi, devletin başında bulunmadığı durumlarda, Cumhurbaşkanı'nın yükümlülüklerini üstlenecek bir geçici meclisin kurulmasını ve bu meclisin Başbakan, Millî Şûrâ Meclisi başkanı ve Ülke Yüksek Dîvanı Başkanından oluşmasını gerekli kılıyor. Biz de diyoruz ki, böyle bir vekalet İslam'da haramdır. Çünkü mes'uliyet ve liderlik İslam'da ferdidir. Yani sorumluluk ve liderliği bir tek şahıs yüklenir, bir grup değil! Onun için, devlet başkanının hastalanması yada görevi başında bulunmayışı sırasında onun yükümlülüklerini üzerine alacak kişinin tek bir fert olması vâciptir. Bu kişi, yönetimde emir verme yetkisine sahip olarak, devlet başkanının ülke yönetiminde vekili olur. Fakat onun Ahkâm ve Kanun koyma yetkisi yoktur. Onun Muâvinlerinin olması câizdir. Fakat Muâvinlerinin varlığına rağmen, o yetki sahibidir ve sorumludur. Halîfe'nin ancak tek bir kişi olması vâciptir. Aynı şekilde Halîfenin hastalık, seyahat veya buna benzer bir sebeple görevinin başında bulunmadığı zamanlarda yerine vekil olacak kişinin de tek bir kişi olması vâciptir. Nitekim Rasul ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] gâzve yada sefer nedeniyle Medine'den ayrıldığında insanların işlerinin yürütülmesinde Kendi makamında bulunması için sadece bir tek şahsı vekil bırakıyordu. 97. madde için yapılan bu eleştiri 98. madde için de geçerlidir.

Yedinci Bölümün 2. konusuna gelince; Bu konu; Bakanlar Kurulu, onun kuruluşu ve yetkileri, Millî Şûrâ Meclisi önündeki sorumlulukları ile alâkalıdır. Buna göre, Bakanlar Kurulu oluşturulduktan sonra ve Hükümetle alâkalı hiçbir işe başlamadan önce, Şûrâ Meclisi'nin güven oyunu alması zorunludur. Bakanlar Kurulu öyle bir meclistir ki, o ülkenin işlerinin yönetilmesinin ve devletin tüm cihazlarında yönetme sorumluluğunun üzerine yüklendiği bir meclistir. Bakanlar Kurulu'nun görevde kalması, Şûrâ Meclisi'nden aldığı güven oyununun devamına bağlıdır.

Bu bölümün bu konusundaki maddelere şamil olan hususlar işte böyledir. Onların hepsi de gösteriyor ki, bu Anayasa Taslağı'nı hazırlayan zat, devletin cihazlarının oluşumunu Batı

anayasalarından almış, Şer'î hükümlerden almayı asla düşünmemiştir. Çünkü, İslam Devleti'nde devletin cihazları, oluşumları ve yetkileri, Batı anayasalarındaki halleriyle tamamen terstir.

İslam'da Devlet Teşkilatı şu sekiz rükun üzerine kâimdir.

1. Halîfe
2. Tefviz Muâvini
3. Tenfiz Muâvini
4. Cihâd Emîri
5. Kaza (Yargı)
6. Vâliler
7. İdârî Cihazlar
8. Ümmet Meclisi

Bu nedenle Halîfe, kendisine Tefviz ve Tenfiz Muâvinleri tayin eder. Tenfiz Muâvini, Hilâfet'in bütün işlerinde Halîfe'ye yardımcı olur. Tenfiz Muâvini'nin yetkisi, Şer'î Hükümlerden kanun benimseme yetkisi dışında Halîfe'nin yetkilerine gibidir. Yani Tenfiz Muâvini'nin işi; Halîfe'den sadır olan iç ve dış işleri uygulamak ve bu cihetlerden gelen bilgileri Halîfe'ye ulaştırmaktır. Onun Muâvinliği, yönetimde değil, icraattadır. O, bu yetkiye Halîfe'nin kendisini tayin etmesiyle sahip olur. Tefviz Muâvini ise, genel olarak işleri gözetir. O yetkilerinde Halîfe gibidir. Fakat yaptığı işi, Halîfe ile görüşüp göstermek zorundadır. Çünkü o bir Muâvindir(yardımcıdır) Halîfe değil... O işleri tek başına yürütmez. Aksine büyük küçük her işi Halîfe'ye rapor eder. İşte onun işi, görüşünü Halîfe'ye bildirmek ve kendisine Halîfe tarafından verilecek emirleri yerine getirmektir.

İşte bu, Batı'nın demokratik nizamlarındaki Bakanlar Kurulu sistemine tamamen muhâlifdir. Çünkü Bakanlar Kurulu hükümettir. O yönetimde hükmetme sıfatına sahip fertlerin koleksiyonundan ibârettir. Onlarda hüküm, topluluğun elindedir. Yönetimdeki bütün yetkilerin sahibi olan yönetici Bakanlar Kuruludur. Yani bir araya gelen Bakanlar Topluluğudur, ferdi değil! Bakanlar Kurulundan hiçbir bakan tek başına yönetimde mutlak yetkiye sahip değildir. Yönetim yetkilerinin tamamı, bu Bakanlar kuruluna topluca hasredilir. Bir bakan, yönetimin herhangi bir kısmı ile tahsis edilir. Bakan, yönetimin bu bölümünde, Bakanlar Kurulunun kendisine vermiş olduğu yetkiler çerçevesinde hareket edebilir. Yönetimin bu kesiminde, bakanın kendisine verilmemiş olan yetkiler, Bakanlar Kurulu'nda kalır, bakana ait olmaz.

İşte bu, demokratik sistemlerdeki, Bakanlar Kurulu'nun vakıasıdır. Buradan, demokratik sistemlerdeki Bakanlık Sistemi ile İslam Nizamı'ndaki Muâvinler arasında herhangi bir ortak nokta bulunmadığı gibi, birbirine taban tabana zıt oldukları da ortaya çıkmaktadır.

İslam Nizamı'nda Tefviz Muâvini, Hilâfet işlerinin tamamında Halîfe'nin yardımcısıdır. Onun görev sahası, Hilâfet işlerinin tamamıdır. Devletin daireleri yada bürolarından birisi ile sınırlandırılmaz. Çünkü onun yönetimi geneldir. Fakat o, yürüttüğü işi, Halîfe ile görüşerek yapar. Tefviz Muâvini'nin sahip olduğu yetki ferdîdir, cemâî değildir. Demokratik nizamlardaki bakanlık sistemi ise, cemâîdir, ferdî değildir! Ve demokratik nizamlarda bakan, yönetimin muayyen bir bölümü ile tahsis edilir, diğer bölümlere ise karışamaz. Yani bakan, yönetimin tamamında değil, sadece belli bir kısmında söz ve yetki sahibidir. Bütün bunlar demokratik sistemlerdeki bakanlık ile İslam Nizamı'ndaki Muâvin arasındaki farkı kesin ve apaçık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Tenfiz Muâvini'ne gelince; O, işlerin icrasında, yürütülmesinde Halîfe'nin yardımcısıdır. Onun işi, yönetimde değil, idârededir. Yani hüküm vermek veya benimsemek değil, hükümlerin uygulanmasını sağlamaktır. Onun dairesi, Halîfe'den sadır olan, iç ve dış işleri infaz etmek ve bu cihetlerden gelen şeyleri Halîfe'ye iletme için varolan bir teşkilattır. İşte bu teşkilat, Halîfe ile diğerleri (diğer görevliler) arasında bir vasıta, köprüdür. Ondan O'na iletir. Bu Muâvin, sadece görevi birisine vermekle yetinmez. Bilakis, verdiği vazifenin veya emrin takipçiliğini de üstlenir.

Cihâd Emîri'ne gelince; O, hâriciyye, iç güvenlik, hârbîyye ve sanayî dairelerinden oluşan dört büyük dairenin idâresini üstlenir. Cihâd Emîri'nin işi de yönetimden değil, idâredendir. Cihâd Emîri bu dairelerin hepsini de idâre eder, denetler. Bu dairelerin varlığının tamamının da Cihâd ile alâkası vardır. Cihâd, İslam Daveti'nin aleme taşınmasının yoludur. İslam'ı dâhilde (İslam Devleti sınırları içinde) tatbik ettikten sonra, Devletin en önemli ve asli işi; Cihâd yoluyla İslam Daveti'ni dünyaya taşımaktır.

İşte, bütün bunlardan dolayı, daha önce de zikredildiği gibi, İslam Ahkâmı ile bu anayasa taslağında var olan Şûrâ Meclisi'nin yetkileri, Kaza'nın (yargının) yetkileri ve diğerleri arasında çok büyük uçurumlar, farklar vardır. Görüyoruz ki, İslam'da Devlet Teşkilatı; kâfir Batı demokrasilerindeki devlet teşkilatı, oluşturulması, yetkileri ve bunlardan başka her yönüyle tamamen farklıdır.

Yedinci Bölümün, dördüncü konusu'na gelince ki o ordu ile alâkalıdır.

Madde 121: İran İslam Cumhuriyeti ordusu, ülkenin bağımsızlık ve toprak bütünlüğünün muhafızlığını üstlenmiştir.

Bu madde de İran İslam Cumhuriyeti'nin, Müslümanlar için bir İslam Devleti değil de İran Devleti olduğunu yinelemektedir. Çünkü, İslam Devleti'nin ordusu, ülkeyi koruyup dahilde güvenliği sağladıktan sonra, dışarıya İslam Daveti'ni yüklenmekten sorumludur. Dışarıya daveti taşımak, İslam Devleti'nin asıl işidir. Onun için İslam Ordusu'nun işini, sadece ülkeyi ve devleti korumakla sınırlandırmak câiz değildir. İslam Ordusu, ancak Cihâd yoluyla, İslam Daveti'ni tüm dünyaya taşımak için vardır.

Madde 122: Ülkede yabancı askeri güçlerin geçmesi ve kalması esnasında ülkenin maslahatlarının gözetilmesi esasına dayanmalıdır.

Bu metin ifade ediyor ki, yabancı kuvvetlere, ülkeden geçme ve kalma (üs kurabilme) hakkının verilmesi câizdir. Bu şer'an haramdır. Çünkü bu hak, Müslümanların ülkelerinde kâfirleri Hâkim kılar, onlara askeri temeller atma fırsatı ve yetkisi verir. Bu maddede ülke, devlet ve Müslümanlar üzerindeki büyük bir tehlikeye göz yumma, umursamazlık, kaygısızlık ve önemsemezlik vardır. Kâfirlere bağımlı olmalarına rağmen, birçok ülke böyle bir maddeyi ülkelerinin anayasalarına koymamışlar ve yabancı güçlerin kendi ülkelerinden geçmesini veya kalmasını yada üs kurmasını mübah kılan böylesi bir imkâna yer vermemişlerdir.

Madde 123: Yıllık askeri bütçe, Millî Şûrâ Meclisi tarafından tespit edilir.

Bu, Şer'î Hüküm ile çelişir. Çünkü ordu için, yıllık askeri bütçeyi tespit eden yalnızca Halife'dir. Zira ordunun yıllık bütçesini hazırlama yetkisi şer'an O'na aittir, Şûrâ Meclisi'ne değil!

Sekizinci Bölüm

Kaza (Yargı) Gücü ile ilgili bu bölümün; 131, 132, 135 ve 136. maddelerinde medeni kanunların yani Batı'dan alınan kanunların vaaz edilmesinden bahsediliyor. Medeni Kanun ve Batı Kanunları, İslâmî Hükümlerden değildir. Aksine onlar küfür hükümleridir. Müslümanların yargılanmaları için o kanunlara başvurmaları ve onlarla hükmetmeleri câiz değildir, haramdır. Nitekim Allah ^[Subhânehu ve Te'alâ] Kitâb-ı Kerîm'inde şöyle buyurmuştur:

وَأَنْ أَحْكَمَ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ **Aralarında Allah'ın indirdikleriyle hükmet!** [Mâide 49]

وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ **Her kim Allah'ın indirdikleri ile hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin ta kendileridir!** [el-Mâide 44]

Ve şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ **Her kim Allah'ın indirdikleri ile hükmetmezse, işte onlar zâlimlerin ta kendileridir!** [el-Mâide 45]

Ve şöyle buyurmuştur:

وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ **Her kim Allah'ın indirdikleri ile hükmetmezse, işte onlar fâsıkların ta kendileridir!** [el-Mâide 47]

Dokuzuncu ve Onuncu Bölüm

İdârî Adâlet Dîvanı'nın (Ülke Yüksek Dîvanı'nın) kurulması ve onun nüfuz sahası (yetki alanı) ile alâkalı 9. bölüm ile Anayasa Koruma (Denetim) Meclisi'nin (Şûrâ-i Nigehban) kurulması ve nüfuz sahası ile alâkalı 10. bölüm'e gelince;

Evlâ olan, bunların ikisinin de tek bir Dîvan olarak birleştirilmesi ve İdârî Adâlet Dîvanı ve Anayasa Koruma Meclisi yerine Mezâlim Dîvanı'nın kurulmasıdır. Çünkü İdârî Adâlet Dîvanı ile Anayasa Koruma Meclisi'nin yetkileri ve nüfuz sahaları; Mezâlim Dîvanı'nın yetkileri ve nüfuz sahasındandır. O nedenle bunların yerine Mezâlim Dîvanı kurulmalıdır. Çünkü, Mezâlim Mahkemesi; ister devlet teşkilatındaki şahıslara müteallik (alâkalı) olsun, ister Halîfe'nin Şer'î hükümlere muhalefet etmesine taalluk etsin (etmesiyle alâkalı olsun), ister Halîfe'nin benimsediği anayasa, kanun ve Şer'î hükümlerin naslarının anlaşılmasına müteallik olsun, ister herhangi bir vergi istemeye müteallik olsun isterse bunlardan başka bir şey olsun, her çeşit zulüm (haksızlık) davasına bakar. Mezâlim Kadısı, devletin yönetimi altında yaşayan ister raiyyesinden (tebaasından) olsun, isterse başka biri olsun; her şahsa karşı devletten gelen her türlü zulmü ve haksızlığı ortadan kaldırmak için, nasbedilir. Bu zulüm veya haksızlık, ister Halîfe'den gelsin isterse devlet memurlarından herhangi birinden gelsin, fark etmez. Buradan anlaşılıyor ki, Mezâlim Dîvanı; İdârî Adâlet Dîvanı ve Anayasa Koruma Meclisi'nin tüm yetki ve sorumluluklarına sahiptir. Mezâlim Kadıları'nın müctehid olmaları gerekir. Çünkü onların işi ve yetkileri onların müctehid olmalarını gerektirmektedir.

Fakat 142. madde'nin, Anayasayı Koruma Meclisi'nin müctehidlerden ve hukuki işlerin yürütülmesinde söz sahibi kişilerden ve ülkedeki hukuk fakülteleri profesörlerinden oluşmasını gerekli kılmasına gelince; Bu madde; anayasa taslağını hazırlayan zatın, İslâmî olmayan bu kanunları uygulamayı zihninde tasarlamasının bir sonucudur. Bu nedenle o; hukuk profesörlerine ve hukuki işlerin yürütülmesinde söz sahibi kişilerin gerekliliğine yöneldi.

Bu maddenin, bu kişileri Millî Şûrâ Meclisi'nin seçmesini gerekli kılmasına gelince; bu da şer'î hüküm ile çatışır. Çünkü onları (Mezâlim kadılarını) tayin eden ancak Halîfe'dir yani devlet başkanıdır. Yada Halîfe'nin tayin ettiği Başkadı onları seçer. Ayrıca onlar için belli bir süre belirlemek yani onların görevde kalmasını belli bir zaman ile sınırlandırmak, doğru olmaz. Mezâlim Kadıları'nın karar ve hükümlerinin yürürlüğe hemen uygulanması vâciptir. Onların karar ve yetkilerini yürürlüğe koymaları, Meclis (Ümmet Meclisi) yada Devlet başkanına (Halîfeye) bağımlı değildir. Alınan karar ve anayasa hükümlerinin; İslam'a aykırı olması durumunda bu karar ve kanunların Ümmet Meclisi'ne geri iade edilmesine ve Halîfe'nin

tasdikine gerek duyulmaz. Çünkü Mezâlim Kadıları, kendilerinden başka başvurulacak bir merci olmayan en son merciidir. Çünkü Onlar, Şer'iat'ın Hâkimiyeti'nin temsilcileridirler.

On Birinci Bölüm

Bu bölüm, anayasanın değiştirilmesiyle alâkalıdır.

Madde 148: Eğer Millî Şûrâ Meclisi'nin çoğunluğu yada Bakanlar Kurulu'nun teklifine dayanarak Cumhurbaşkanı, anayasanın bir yada birkaç esasının tekrar gözden geçirilmesini lüzumlu görürse; bir tasarı hazırlanır ve Millî Şûrâ Meclisi yada Bakanlar Kurulu tarafından görüşülür. Ondan sonra, Millî Şûrâ Meclisi'nin dörtte üçünün tasdik etmesinden sonra o metin halkın görüşüne sunulur.

Bu maddenin bu metni de İslâm'a muhâlifdir. Çünkü; anayasayı belirlemek veya değiştirmek yada herhangi bir maddesini değiştirmek yetkisi ancak Halîfe'ye aittir. Ne Bakanlar Kurulu ne de Şûrâ Meclisi böyle bir hakka sahip olamaz. Çünkü hükümleri belirlemek ve onları devletin içinde takip edilecek yol yapmak yani tatbik sahasına koymak ancak ve ancak Halîfe'nin salahiyetindedir.

Son bölüm'e gelince; bu bölüm kitle iletişim araçları (radyo, televizyon) ile alâkalıdır. 151. madde bu iletişim araçlarının üç anayasal gücün (yasama, yürütme, yargı gücünün) ortak nezareti altında yönetileceğini zikretmektedir. Bu ise, yine Şer'î hükme muhâlifdir. Çünkü bu, Halîfe'nin yani devlet başkanının yetkilerindedir. O, bu iletişim araçlarını denetleyecek kişiyi tayin eder. Bu kitle iletişim araçlarının idâresi ve seyrinin nezareti ile Şûrâ Meclisi'nin ve Kadıların herhangi bir alâkası yoktur.

Bütün bu maddelerin ortaya konulmasıyla açıkça meydana çıkıyor ki; bu anayasa İslâmî bir anayasa değildir! İslâmî Akîde'den de kaynaklanmamıştır. Onun hükümleri, Allah'ın Kitâbı ve Rasulullah ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] in Sünneti'nden de alınmamıştır. Şu da açığa çıkıyor ki; bu anayasayı hazırlayan zat, kâfir Batı anlayışını tercih etmekte, İslâmî anlayıştan hoşlanmamaktadır. O nedenle bu anayasa, devletin yürümesi için hazırlanmış bir anayasa değildir! Devleti İslam Devleti ve ülkeyi de Dâr-ul İslam yapmaz!

Tüm bunlara göre; bu anayasanın reddedilmesi, benimsenmemesi yada başka buna benzer Gayri-İslâmî bir anayasanın da kabul edilmemesi vâciptir. İslâmî Akîde'ye dayalı, Allah'ın Kitâbı ve Rasulü'nün Sünneti ve bu ikisinin irşâd ettiği Sahâbe İcmâi ve Kıyas'tan alınan İslâmî bir anayasanın benimsenmesi ve raiyyeye, tebâyaya tatbik edilmesi vâciptir. Ancak o zaman devletin anayasası İslâmî bir Anayasa, devlet İslâmî bir Devlet ve o Dâr da ancak Dâr-ul İslam olur!

İşte biz, bugün size; İslâmî Akîde'den kaynaklanan, bütün kaideleri Allah'ın Kitâbı ve Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] in Sünneti ve onların işaret ettikleri Sahâbe İcmâi ve Şer'î Kıyas'tan alınan, uygulanmak için hazırlanmış, tamamen İslâmî bir Anayasa takdim ediyoruz. Ki onu inceleyiniz, benimseyiniz ve yürürlüğe, tatbik sahasına koyunuz. Eğer bu İslâmî Anayasa'nın her maddesinin Şer'î Gereksinimi ve Şer'î Delillerini isterseniz, biz onu size tedarik etmeye hazırız.

Allah'a yemin olsun ki biz; Allah'ın sizi doğru yola iletmesini, İslâmî Akîde'den kaynaklanan, Allah'ın Kitâbı ve Rasulü ^[SallAllahu 'Aleyhi ve Sellem] in Sünneti ve bu ikisinden çıkan Sahâbe İcmâi ve Kıyas'tan alınan İslâmî bir anayasa benimsemekte size yardımcı olmasını arzu ediyoruz ki; devletin bir İslam Devleti ve memleketiniz de Dâr-ul İslam olsun!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ **Ey îmân edenler! Allah ve Rasulü sizi, size hayat verecek şeye dâvet ettikleri an icâbet edin! Bilin ki muhakkak Allah kişi ile kalbi arasına girer ve siz muhakkak O'nun huzurunda toplânacaksınız.** [el-Enfâl 24]

Allah'ın Selamı ve Bereketi üzerinize olsun...

Bunun bir nüshası Uzmanlar Meclisi'ne, bir nüshası Şûrâ Meclisi'ne ve bir nüshası da İslam Cumhuriyeti Partisi'ne gönderilmiştir.

حزب التحرير
Hizb-ut Tahrir

H. 07 Şevval 1399
M. 30 Ağustos 1979

İslami (Râşidî) Hilâfet Devleti'nin Cihazları

